

Adı:

Tarih:

Canlı mı, cansız mı?

Canlılar beslenir, solunum yapar, büyür, ürer, hareket eder ve çevrelerine tepki verir. Vücutlarında oluşan atıkları dışarı atarlar. Buna boşaltım denir.

1. Canlı mı, cansız mı? (Her birinin yanına grubunun harfini yaz: A = Canlı, B = Cansız)

☐ Ağaç ☐ Bulut ☐ Taş ☐ Kalem ☐ Mantar ☐ Top ☐ Kedi ☐ Kelebek

2. Bitkiler büyür.

☐ Doğru ☐ Yanlış

3. Hangisi canlıdır?

☐ a) Robot ☐ b) Papatya ☐ c) Bulut

4. Hareket eden her şey canlıdır.

☐ Doğru ☐ Yanlış

5. Canlılık özelliğini örneklerle eşleştir. (Eşleştir.)

1. Beslenme	a) Kedinin yavruları olur.
2. Büyüme	b) Kuzu ot yer.
3. Üreme	c) Elimiz dikene değince geri çekeriz.
4. Tepki verme	d) Cıvciv zamanla tavuk olur.
5. Solunum	e) Balık solungaçlarıyla solur.

6. Hangileri cansızdır? (Birden çok doğru olabilir.)

☐ a) Kaya ☐ b) Sincap ☐ c) Su ☐ d) Güneş

7. Pilli bir oyuncak araba ileri gidiyor. Araba neden cansızdır?

☐ a) Beslenmez, büyümmez ve üremez ☐ b) Rengi kırmızıdır ☐ c) Tekerlekleri vardır

8. Canlılar vücutlarında oluşan atıkları dışarı atar.

☐ Doğru ☐ Yanlış

Canlıları gruplayalım

Canlıları dört grupta toplayabiliriz: hayvanlar, bitkiler, mantarlar ve mikroskopla görülebilen canlılar.

9. Gözle görülmeyecek kadar küçük canlıları hangi araçla görürüz?

☐ a) Mikroskop ☐ b) Teleskop ☐ c) Ayna

10. Mantarlar bir bitki çeşididir.

☐ Doğru ☐ Yanlış

11. Ormanda bulduğumuz bir mantarı yemek tehlikeli olabilir.

☐ Doğru ☐ Yanlış

12. Her canlıyı grubuna koy. (Her birinin yanına grubunun harfini yaz: A = Hayvan, B = Bitki, C = Mantar)

☐ Papatya ☐ Sincap ☐ Kaktüs ☐ Şapkalı mantar ☐ Kelebek ☐ Ekmekteki küf
☐ Kurbağa ☐ Elma ağacı

13. Hangisi bitkidir?

☐ a) Ayçiçeği ☐ b) Arı ☐ c) Küf

14. Hangileri hayvandır? (Birden çok doğru olabilir.)

☐ a) Solucan ☐ b) Penguen ☐ c) Lale ☐ d) Yunus

15. Mikroskopla görülebilen canlıların ortak özelliği nedir?

☐ a) Gözle göremeyeceğimiz kadar küçüktürler ☐ b) Hepsi yeşildir
☐ c) Yalnız denizde yaşarlar

16. Gözle göremediğimiz küçük canlılar da beslenir ve ürer.

☐ Doğru ☐ Yanlış

Duyu organlarımız

Çevremizi duyu organlarımızla algılarız. Gözümüzle görür, kulağımızla işitir, burnumuzla koklar, dilimizle tat alır, derimizle dokunuruz.

17. Kartları aç, duyu organını göreviyle eşleştir. (Eşleştir.)

1. Göz	a) Koklama
2. Kulak	b) İşitme
3. Burun	c) Görme
4. Dil	d) Dokunma
5. Deri	e) Tat alma

18. Limonun ekşi olduğunu hangi organımızla anlarız?

☐ a) Dil ☐ b) Göz ☐ c) Kulak

19. Kuş sesini hangi organımızla duyarız?

☐ a) Kulak ☐ b) Burun ☐ c) Deri

20. Çiçeğin kokusunu hangi organımız algılar?

☐ a) Burun ☐ b) Dil ☐ c) Göz

21. Buzun soğuk olduğunu hangi organımızla anlarız?

☐ a) Deri ☐ b) Kulak ☐ c) Burun

22. Uyararı tepkiyle eşleştir. (Eşleştir.)

1. Güçlü ışık	a) Kapiya bakarız
2. Kapı zili	b) Gözümüzü kısıyoruz
3. Yemeğin güzel kokusu	c) Mutfağa gideriz
4. Çok sıcak çorba	d) Üfleyip soğuturuz

23. Hangileri duyu organlarımızı korur? (Birden çok doğru olabilir.)

- ☐ a) Güneşe çıplak gözle bakmamak ☐ b) Müziği çok yüksek sesle dinlemek
☐ c) Kulağa kalem sokmamak ☐ d) Kitabı iyi ışıktaki okumak

24. Bilmediğimiz bir maddenin ne olduğunu tadına bakarak anlayabiliriz.

- ☐ Doğru ☐ Yanlış

Canlılar çevrelerini algılar

Hayvanlar da çevrelerini algılar ama her hayvan aynı yolu kullanmaz. Örümcek, bacaklarındaki tüylerle ağına konan böceğin titreşimini hisseder.

25. Hayvanı algılama yoluyla eşleştir. (Eşleştir.)

1. Örümcek	a) Bacaklarındaki tüylerle titreşimi hisseder
2. Kelebek	b) Çıkardığı sesin yankısını dinler
3. Kedi	c) Bıyıklarıyla çevresini yoklar
4. Yarasa	d) Ayaklarıyla tat alır

26. Kelebek kokuları antenleriyle alır.

- ☐ Doğru ☐ Yanlış

27. Yarasa karanlıkta yolunu nasıl bulur?

- ☐ a) Çıkardığı seslerin yankısını dinler ☐ b) Kanatlarıyla koklar ☐ c) Ayaklarıyla tat alır

28. Küstüm otuna dokununca ne olur?

- ☐ a) Yapraklarını kapatır ☐ b) Hemen çiçek açar ☐ c) Rengi maviye döner

29. Bitkiler çevrelerindeki hiçbir şeye tepki vermez.

- ☐ Doğru ☐ Yanlış

30. Pencere önündeki saksı bitkisinin yaprakları hangi yöne döner?

- ☐ a) Işığın geldiği yöne ☐ b) Karanlık duvara doğru ☐ c) Hiç dönmez

31. Bu algılama hayvana mı, bitkiye mi ait? (Her birinin yanına grubunun harfini yaz: A = Hayvan, B = Bitki)

- ☐ Sesin yankısını dinler ☐ Dokununca yaprağını kapatır ☐ Bıyıklarıyla yoklar
☐ Antenleriyle koklar ☐ Işığa doğru döner

32. Örümcek ağına bir böcek konduğunu nasıl anlar?

- ☐ a) Ağın titreşimini bacak tüyleriyle hisseder ☐ b) Böceğin rengini uzaktan görür
☐ c) Böceğin tadını ağdan alır

Hayvanların yaşam döngüsü

Canlılar doğar ya da yumurtadan, tohumdan çıkar. Büyür, ürer ve sonunda yaşamları sona erer. Canlının yaşamı boyunca geçirdiği bu değişimlere yaşam döngüsü denir.

33. Kelebeğin yaşam döngüsünü sırala. (Kutulara sıra numarası yaz.)

- ☐ Yumurta ☐ Pupa ☐ Kelebek ☐ Tırtıl

34. Kurbağanın yaşam döngüsünü sırala. (Kutulara sıra numarası yaz.)

- ☐ Kurbağa ☐ İribaş ☐ Yavru kurbağa ☐ Yumurta

35. Tavuğun yaşam döngüsü: yumurta, _____, tavuk.

(civciv / tırtıl / iribaş)

36. Kelebek yumurtadan kanatlı olarak çıkar.

- ☐ Doğru ☐ Yanlış

37. Bütün canlıların yaşam döngüsü birbirinin aynısıdır.

- ☐ Doğru ☐ Yanlış

38. Hangi hayvanın yavrusu doğduğunda annesine benzer?

- ☐ a) Kedi ☐ b) Kelebek ☐ c) Kurbağa

39. Kartları aç, yavruyu yetişkinle eşleştir. (Eşleştir.)

1. Tırtıl	a) Kelebek
2. İribaş	b) Koyun
3. Civciv	c) Kurbağa
4. Kuzu	d) Tavuk

40. Yaşam döngüsüyle ilgili hangisi doğrudur?

- ☐ a) Canlılar büyür ve ürer ☐ b) Canlılar hep aynı boyda kalır
☐ c) Yalnız böceklerin yaşam döngüsü vardır

Bitkilerin yaşam döngüsü

Meyvenin içindeki tohum toprağa düşer ya da ekilir. Ondan yeni bir bitki büyür. Bu yüzden buna döngü deriz: sonunda yine başa döneriz.

41. Fasulyenin yaşam döngüsünü sırala. (Kutulara sıra numarası yaz.)

- ☐ Bitki ☐ Tohum ☐ Meyve ve yeni tohum ☐ Filiz ☐ Çiçek

42. Tohumdan çıkan ilk küçük bitkiye ne denir?

- ☐ a) Filiz ☐ b) Meyve ☐ c) Çiçek

43. Bitki önce çiçek açar, sonra çiçekten _____ oluşur.

(meyve / kök / toprak)

44. Fasulyenin meyvesinin içinde yeni tohumlar oluşur.

☐ Doğru ☐ Yanlış

45. Domatesin yaşam döngüsünü sırala. (Kutulara sıra numarası yaz.)

☐ Fide ☐ Tohum ☐ Çiçek açan bitki ☐ Domates

46. Elma ağacının yaşam döngüsünde hangisi yoktur?

☐ a) Pupa ☐ b) Tohum ☐ c) Çiçek

47. Hangileri her canlının yaşam döngüsünde vardır? (Birden çok doğru olabilir.)

☐ a) Büyüme ☐ b) Üreme ☐ c) Kanat çıkarma ☐ d) Çiçek açma

48. Yalnız hayvanların yaşam döngüsü vardır, bitkilerin yoktur.

☐ Doğru ☐ Yanlış

Cevap anahtarı

1. **Kedi: A, Ağaç: A, Mantar: A, Kelebek: A, Taş: B, Top: B, Bulut: B, Kalem: B** Kedi, ağaç, mantar ve kelebek beslenir, büyür ve ürer. Diğerleri cansızdır.
2. **Doğru** Küçük bir fide zamanla büyüüp kocaman bir bitki olur.
3. **b) Papatya** Robot hareket etse de beslenmez, büyümmez ve üremez. Papatya ise canlıdır.
4. **Yanlış** Akan su ve yuvarlanan top hareket eder ama cansızdır.
5. **1-b, 2-d, 3-a, 4-c, 5-e**
6. **a) Kaya, c) Su, d) Güneş** Güneş ışık ve ısı verir ama canlı değildir. Sincap ise canlıdır.
7. **a) Beslenmez, büyümmez ve üremez** Bir varlığın canlı olması için hareket etmesi yetmez. Beslenmeli, büyümeli ve üremelidir.
8. **Doğru** Buna boşaltım denir. Terlemek de bir boşaltımdır.
9. **a) Mikroskop** Mikroskop çok küçük şeyleri büyüterek gösterir. Teleskop uzaktaki gök cisimleri içindir.
10. **Yanlış** Mantarlar bitkilerden ayrı bir canlı grubudur.
11. **Doğru** Bazı mantarlar zehirlidir. Yalnız güvenilir yerden alınan mantarlar yenir.
12. **Kelebek: A, Kurbağa: A, Sincap: A, Papatya: B, Kaktüs: B, Elma ağacı: B, Şapkalı mantar: C, Ekmekteki küf: C** Küf de bir mantardır. Papatya, kaktüs ve elma ağacı bitkidir.
13. **a) Ayçiçeği** Arı bir hayvan, küf bir mantardır. Ayçiçeği bitkidir.
14. **a) Solucan, b) Penguen, d) Yunus** Lale bir bitkidir. Solucan, penguen ve yunus hayvandır.
15. **a) Gözle göremeyeceğimiz kadar küçüktürler** Bu canlılar havada, suda, toprakta ve vücudumuzda bile bulunur. Hepsi çok küçüktür.
16. **Doğru** Çok küçük olsalar da canlıdırlar ve canlıların özelliklerini taşırlar.
17. **1-c, 2-b, 3-a, 4-e, 5-d**
18. **a) Dil** Tatları dilimizle alırız.
19. **a) Kulak** Sesleri kulağımızla işitiriz.
20. **a) Burun** Kokuları burnumuzla alırız.
21. **a) Deri** Sıcak, soğuk, yumuşak ve sert olduğunu derimizle anlarız.
22. **1-b, 2-a, 3-c, 4-d**
23. **a) Güneşe çıplak gözle bakmamak, c) Kulağa kalem sokmamak, d) Kitabı iyi ışıkta okumak** Çok yüksek ses kulağımıza zarar verir.
24. **Yanlış** Bilmediğimiz bir maddeyi asla tatmayız, zararlı olabilir. Bir büyüğümüze sorarız.
25. **1-a, 2-d, 3-c, 4-b**
26. **Doğru** Kelebeğin antenleri kokuları algılar.
27. **a) Çıkardığı seslerin yankısını dinler** Yarasa ses çıkarır. Ses bir yere çarpıp geri gelince önündeki engeli anlar.
28. **a) Yapraklarını kapatır** Küstüm otu dokunmaya yapraklarını kapatarak tepki verir.
29. **Yanlış** Bitkiler ışığa, dokunmaya ve suya tepki verir.
30. **a) Işığın geldiği yöne** Bitkiler ışığa doğru yönelir.
31. **Bıyıklarıyla yoklar: A, Antenleriyle koklar: A, Sesin yankısını dinler: A, Işığa doğru döner: B, Dokununca yaprağını kapatır: B** Bıyık, anten ve yankı hayvanlara aittir. Işığa dönmek ve yaprak kapatmak bitkilere.
32. **a) Ağın titreşimini bacak tüyleriyle hisseder** Böcek ağa konunca ağ titrer. Örümcek bunu bacaklarındaki tüylerle hisseder.
33. **Yumurta → Tırtıl → Pupa → Kelebek** Yumurtadan tırtıl, tırtıldan pupa, pupadan kelebek çıkar.
34. **Yumurta → İribaş → Yavru kurbağa → Kurbağa** Yumurtadan iribaş çıkar. İribaş yavru kurbağa, yavru kurbağa da kurbağa olur.

35. **civciv** Yumurtadan civciv çıkar, civciv büyüyüp tavuk olur.
36. **Yanlış** Yumurtadan tırtıl çıkar. Kanatlı kelebek pupadan çıkar.
37. **Yanlış** Kelebek pupa evresinden geçer, kedi geçmez. Döngüler farklıdır.
38. **a) Kedi** Kedi yavrusu küçük bir kedir. Tırtıl ve iribaş ise annelerine benzemez.
39. **1-a, 2-c, 3-d, 4-b**
40. **a) Canlılar büyür ve ürer** Büyüme ve üreme her canlının yaşam döngüsünde vardır.
41. **Tohum → Filiz → Bitki → Çiçek → Meyve ve yeni tohum** Tohum filizlenir, bitki olur, çiçek açar ve meyve verir. Meyvede yeni tohumlar oluşur.
42. **a) Filiz** Tohum çimlenince toprağın üstüne küçük bir filiz çıkar.
43. **meyve** Çiçekten meyve oluşur, meyvenin içinde de tohumlar bulunur.
44. **Doğru** Yeni tohumlar ekilince döngü yeniden başlar.
45. **Tohum → Fide → Çiçek açan bitki → Domates** Tohumdan fide çıkar. Fide büyüyüp çiçek açar, çiçekten domates oluşur.
46. **a) Pupa** Pupa, kelebek gibi bazı böceklerin döngüsünde görülür.
47. **a) Büyüme, b) Üreme** Kanat ve çiçek yalnız bazı canlılarda olur. Büyüme ve üreme hepsinde vardır.
48. **Yanlış** Bitkiler de tohumdan büyür, çiçek açar ve yeni tohum verir.